

Raadsvoorstel

Onderwerp	Energietransitie scholenbouw tot 2020 en uitwerking 2 projecten
Zaaknummer	-2017-000218
Documentnummer	DOC-2017-001503
Versie	
Auteur	C.M. Hamoen c.m.hamoen@zoetermeer.nl 079-3469169
Gemeentesecretaris	Koek, H.M.M.
Directeur	Nood, R. van
Portefeuillehouder	Vugs, I.H.C.
Medeverantwoordelijke(n)	Kuiper, T.C.; Paalvast, R.C.

Uiterste behandeldatum	
Programma(s)	2-Jeugd en onderwijs en 7-Inrichting van de stad
Indien geheim	Reden: Termijn:
Eerdere besluitvorming	
Samenvatting	Met het Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer is een CO₂ neutrale stad in 2040 als ambitie vastgesteld. Voor het gemeentelijk vastgoed vraagt die “energietransitie” om een integrale aanpak. Vooruitlopend daarop wordt met dit voorstel ingegaan op de vraag of de scholenbouw, waarvoor is besloten tot 2020 afgerond 27 miljoen te besteden aan nieuwbouw en renovaties, kan voldoen aan die ambities. Bij nieuwbouw van scholen is de ambitie energieneutraal, zonder gasaansluiting en voor renovatie wordt voorgesteld de ambitie vast te stellen op minimaal 50% energiereductie. Deze aanpak vraagt echter om verhoging van de beschikbare budgetten. De daaruit voortvloeiende extra lasten kunnen grotendeels gedekt worden door aanwending van besparingen op energiekosten van schoolbesturen en subsidies. Hierna rest een beperkt tekort ten laste van het begrotingssaldo. Voornoemde ambitie en aanpak is bij de planontwikkeling nieuwbouw IKC Nesciohove en renovatie IKC Vlasakker als randvoorwaarde meegegeven. Totaal is € 510.000 extra budget nodig en de lasten daarvan zijn € 32.646. Daarvan kan € 20.100 gedekt worden door het schoolbestuur en het restant van € 12.546 komt ten laste van het begrotingssaldo. De overige in de periode 2018-2020 nog uit te voeren onderwijsprojecten zullen incidenteel of begin 2018 integraal ter besluitvorming worden voorgelegd. De financiële gevolgen daarvan zullen worden opgenomen in de Perspectiefnota 2018.
	Begrotingswijziging

Raadsbesluit nr. DOC-2017-001503

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van

besluit

1. In te stemmen met de aanvullende aanpak voor het energieneutraal realiseren van nieuwbouw van schoolgebouwen en aanscherping van de duurzaamheidsambities bij renovaties tot minimaal 50% vermindering van het energiegebruik;
2. Voor realisatie van een energieneutraal IKC Nesciohove een extra krediet beschikbaar te stellen van € 275.000 en dit annuïtair af te schrijven met een afschrijftermijn van 25 jaar en een rente van 4% en voor de daaruit volgende kapitaallasten van € 17.603 een structureel budget beschikbaar te stellen;
3. Voor de realisatie van een energiereductie van minimaal 50% bij de renovatie van het IKC Vlasakker een extra krediet beschikbaar te stellen van € 235.000 en dit annuïtair af te schrijven met een afschrijftermijn van 25 jaar en een rente van 4% en voor de daaruit volgende kapitaallasten van € 15.043 en een structureel budget beschikbaar te stellen;
4. Ter dekking van onderdeel 2 en 3 van dit besluit een structurele onttrekking te doen aan de Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen ter grootte van € 32.646;
5. De van het schoolbestuur Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer en het kinderdagverblijf jaarlijks te ontvangen bijdrage van € 20.100 bestaande uit € 17.500 lagere energiekosten en € 2.600 gemiddelde jaarlijkse subsidie Stimulering Duurzame Energieopwekking (SDE) van het ministerie van Economische Zaken te storten in de Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen;
6. De storting in de Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen structureel te verhogen met € 12.546 en dit bedrag ten laste te brengen van het begrotingssaldo;
7. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Over de onderdelen 2 tot en met 7 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken omdat het een wijziging van de begroting betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over onderdeel 1 van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

Ch.B. Aptroot

Toelichting

Probleemstelling en kader

Op 12 september 2016 is door de raad het "Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer" vastgesteld. Daarin is onder meer als speerpunt vastgesteld dat Zoetermeer in 2040 een CO₂ neutrale stad is. Twee daarbij behorende acties zijn het toepassen van het "Nul op de Meter concept" waar het kan en het tussentijds treffen van duurzaamheidsmaatregelen. Om die ambitie te realiseren is voor het gemeentelijk vastgoed een ingrijpende energietransitie nodig en die vraagt om een integrale aanpak. Voor de onderwijshuisvesting zal de herijking van het vervangingsfonds in 2020 worden aangegrepen om de financiële gevolgen van een energietransitie inzichtelijk te maken. Ook voor de andere portefeuilles, zoals sport - en sociaal culturele voorzieningen, zal een dergelijke aanpak nodig zijn. Vooruitlopend daarop wordt met dit voorstel ingegaan op de vraag of de scholenbouwprogramma, waarvoor is besloten tot 2020 afgerond 27 miljoen te besteden aan nieuwbouw en renovaties, kan voldoen aan de ambities inzake energietransitie.

De nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen is onder meer het gevolg van eerdere besluitvorming over de voorstellen http://biz.zoetermeer.nl/ShareOne document bibliotheek/Adviesdocument_11_01_2012_01_48_14.pdf [Realisatie Integrale kindcentra](#) en het [Integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020](#). De schoolgebouwen die daarmee worden vervangen door nieuwbouw of gerenoveerd moeten weer tientallen jaren dienst doen. Daarom is met de schoolbesturen onderzocht of wordt voldaan aan de ambities van het recent in september 2016 geactualiseerde [Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer](#) en wat eventueel extra nodig is.

Deze aanpak sluit aan bij de Lokaal Educatieve Agenda 2017-2020. In deze werkagenda heeft de gemeente Zoetermeer met de schoolbesturen en andere partners in het onderwijsveld een ambitie ten aanzien van duurzaamheid geformuleerd. Bij het onderdeel Huisvesting en Duurzaamheid is aansluiting opgenomen met het "Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer".

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Nieuwbouw

In het Integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 is (bijna) energieneutraal bouwen als ambitie opgenomen met eventuele extra inzet van budget en exploitatievoordelen. Bij de uitwerking van de eerste projecten blijkt dat energieneutraal bouwen bij nieuwbouw in de huidige markt en de technologische ontwikkelingen een extra budget vraagt in een marge van € 200 tot € 300 per m² bruto vloeroppervlak. In de gemeentelijke bouwkostennormering voor scholenbouw is €134 per m² bruto vloeroppervlak opgenomen voor extra verduurzaming. Dit budget is in 2009 toegevoegd met als doelstelling de duurzaamheid in brede zin te vergroten. Energieneutraal bouwen was in die tijd nog niet aan de orde en bovendien is in 2011 onder druk van de bezuinigingen het budget met 50% gekort. Het gevolg daarvan is dat de bouwkostennormering niet toereikend is voor energieneutraal bouwen. De lasten van een extra budget kunnen gedekt worden door inzet van:

- Voordelen op de energiekosten, schoolbesturen zijn bereid deze daarvoor in te zetten;
- Een subsidie voor onder meer schoolbesturen in het kader van Stimulering Duurzame Energieopwekking (SDE) van het ministerie van Economische Zaken;
- Een beperkte structurele bijdrage van de gemeente ter grootte van tussen de € 3.000 tot € 5.000 per project.

Renovatie

Halverwege de levensduur van een schoolgebouw zijn er genormeerde middelen geraamd in het vervangingsfonds voor een renovatie. De doelstelling daarvan is een levensduur van 50 jaar mogelijk te maken. Schoolbesturen zetten tegelijkertijd middelen in voor (groot) onderhoud. Vermindering van het energiegebruik is met deze gezamenlijke inzet van middelen nauwelijks mogelijk omdat het op orde brengen van de functionaliteit van een schoolgebouw en het verbeteren van het binnenklimaat een groot deel van het budget opeisen. Na renovatie moeten schoolgebouwen nog minstens 20 jaar dienst doen. Daarom wordt voorgesteld de ambitie voor energiebesparing bij renovaties te vergroten tot minimaal 50%, waarbij de nadruk ligt op een vermindering van het gasgebruik. Daarvoor is de extra investering ongeveer even groot als bij nieuwbouw maar de terugverdieneffecten op de energierekening en de omvang van de subsidie zijn lager. Daardoor is het tekort groter en dat ligt in een marge van € 5.000 en € 10.000 per project. Bij het voortgezet onderwijs is dat tekort groter naar rato van gebouw grootte.

Risico's

Alle genoemde getallen zijn op grond van realistische berekeningen bepaald en zijn zo betrouwbaar mogelijk. Toch kunnen er afwijkingen ontstaan in bijvoorbeeld de definitieve omvang van de SDE-subsidie en de terugverdieneffecten op de energierekening. Die worden echter pas duidelijk als het gebouw minstens een jaar in gebruik is geweest. Indien nodig zal de raad over afwijkingen worden geïnformeerd

Financiën

Uitwerking twee projecten

Omdat voor twee projecten de bouw reeds is gestart of binnenkort begint, worden deze in dit voorstel uitgewerkt en om besluitvorming gevraagd. Dat betreft een nieuwbouw - en renovatieproject en daardoor kan tevens ervaring worden opgedaan met beide categorieën.

Nieuwbouw

Het eerste project in nieuwbouw is het Integraal kindcentrum (IKC) aan de Nesciohove waarvan de bouw inmiddels is begonnen. Energieneutraliteit van dit schoolgebouw vraagt een extra investering van € 275.000 ten opzichte van het beschikbare budget. Daarmee wordt geen aardgas meer gebruikt en het elektriciteitsgebruik wordt met 70% verminderd. Een vermindering tot 100% van het elektragebruik is niet mogelijk omdat het aantal zonnepanelen gebonden is aan het dakoppervlak. De jaarlijkse besparing op de energierekening bedraagt € 13.000, waarvan € 10.000 voor het schoolbestuur en € 3.000 voor het kinderdagverblijf. Het project Nesciohove is aangemeld bij het ministerie van Economische Zaken voor een subsidie in het kader van de regeling Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE). Verwacht mag worden dat op grond van de rekenregels een subsidie van € 40.000 ontvangen zal worden. Dat is gemiddeld € 1.600 in de afschrijvingsperiode van 25 jaar. De structureel financiële gevolgen zijn als volgt:

Omschrijving	Totaal
Kapitaallasten van € 275.000	17.603
Besparing op de energierekening	-13.000
Gemiddelde SDE subsidie, groot € 40.000	-1.600
Extra bijdrage gemeente ten laste van begrotingssaldo	-3.003
Resultaat	0

De afschrijvingstermijn is bepaald op de halve levensduur van een schoolgebouw. Op dat moment vindt indien noodzakelijk een renovatie plaats. Door de keuze voor 25 jaar is deze extra investering dan afgeschreven en is er ruimte voor nieuwe investeringen bijvoorbeeld het

vervangen van de zonnepanelen.

Renovatie

Dit project betreft de renovatie van het IKC Vlasakker. Om aan de ambitie van 50% energiereductie te voldoen is bovenop de gemeentelijk normering en de onderhoudsbijdrage van het schoolbestuur een extra bedrag nodig van € 235.000. Naar analogie als bij nieuwbouw zijn de structurele gevolgen als volgt te specificeren:

Omschrijving	Totaal
Kapitaallasten van € 235.000	15.043
Besparing op de energierekening	-4.500
Gemiddelde SDE subsidie groot € 25.000	-1.000
Extra bijdrage gemeente ten laste van begrotingssaldo	-9.543
Resultaat	0

Resumerend wordt voor het IKC Nesciohove en de renovatie IKC Vlasakker voorgesteld:

- Extra kredieten beschikbaar te stellen van € 275.000 voor nieuwbouw het IKC Nesciohove en € 235.000 voor renovatie Vlasakker 33-35 ;
- De kapitaallasten daarvan groot € 32.646 te dekken door een onttrekking aan de reserve Egalisatie investeringen schoolgebouwen (vervangingsfonds);
- De van het schoolbestuur Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer en het kinderdagverblijf jaarlijks te ontvangen bijdrage van € 20.100, bestaande uit € 17.500 lagere energiekosten en € 2.600 gemiddelde jaarlijkse subsidie Stimulering Duurzame Energieopwekking (SDE) van het ministerie van Economische Zaken te storten in de Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen;
- De storting in de Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen structureel te verhogen met € 12.546 (€ 3.003 + € 9.543) en dit bedrag ten laste te brengen van het begrotingssaldo.

Samenspraak en Communicatie

Dit voorstel is in overleg met het schoolbestuur voor Openbaar Primair Onderwijs en de directie van het kinderdagverblijf tot stand gekomen en daarover bestaat overeenstemming. Voor de jaarlijkse bijdrage van het schoolbestuur en het kinderdagverblijf zal een overeenkomst worden opgesteld.

Duurzaamheid

Is onderdeel van dit voorstel.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Niet van toepassing

Rapportage en evaluatie

De ervaringen die met deze projecten worden opgedaan zullen worden meegenomen in de raadsvoorstellen inzake de verdere energietransitie scholenbouwprogramma 2017-2020. Deze zullen in de loop van 2017 of begin 2018 wederom incidenteel of mogelijk integraal ter besluitvorming worden voorgelegd, een en ander afhankelijk van de planning en voortgang van het scholenbouwprogramma tot 2020. Bij een integrale uitwerking zullen de financiële gevolgen worden meegenomen in de Perspectiefnota 2018 ,

Begrotingswijziging

De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging is bijgevoegd.